

Långväga buss 2007

Långväga buss 2007

SIKA Statistik är SIKAs publikationsserie för års- och kvartalsstatistik. Statistiken omfattar huvudområdena: Vägtrafik, Bantrafik, Sjöfart, Luftfart, Postverksamhet, Televerksamhet, Kommunikationsvanor samt Kollektivtrafik och samhällsbetalda resor. De senast publicerade rapporterna i serien *SIKA Statistik* är:

- 2007:22 Person- och godstransporter på järnväg, 1 kv. 2007
- 2007:23 Inrikes och utrikes trafik med svenska lastbilar, första kvartalet 2007
- 2007:24 Utrikes och inrikes trafik med fartyg, första kvartalet 2007
- 2007:25 Fordon enligt vägtrafikregistret, andra kvartalet 2007
- 2007:26 Bantrafik 2005
- 2007:27 Person och godstransporter på järnväg, andra kvartalet 2007
- 2007:28 Utrikes och inrikes trafik med fartyg, andra kvartalet 2007
- 2007:29 Fordon enligt vägtrafikregistret, tredje kvartalet 2007
- 2007:30 Vägtrafikskador 2006
- 2007:31 Inrikes och utrikes trafik med svenska lastbilar, andra kvartalet 2007

- 2008:1 Utrikes och inrikes trafik med fartyg, 3 kv. 2007
- 2008:2 Bantrafik 2006
- 2008:3 Person och godstransporter på järnväg, 3 kv 2007
- 2008:4 Fordon enligt vägtrafikregistret, 4 kv och år 2007
- 2008:5 Inrikes och utrikes trafik med svenska lastbilar, 3 kv 2007
- 2008:6 Utrikes och inrikes trafik med fartyg, 4 kv 2007
- 2008:7 Person och godstransporter på järnväg, 4 kv 2007
- 2008:8 Inrikes och utrikes trafik med svenska lastbilar, 4 kv 2007
- 2008:9 Transportbranschen – hur står det till? 1997-2006
- 2008:10 Utrikes och inrikes trafik med fartyg 2007
- 2008:11 Svenska och utländska fartyg i svensk regi 2007
- 2008:12 Luftfart 2007
- 2008:13 Inrikes och utrikes trafik med svenska lastbilar, helår 2007
- 2008:14 Postverksamhet 2007
- 2008:15 Färdtjänst och riksfärdtjänst 2007
- 2008:16 Sjöfartsföretag 2006
- 2008:17 Lokal och regional kollektivtrafik 2007
- 2008:18 Person- och godstransporter på järnväg, 1 kv 2008
- 2008:19 Sjötrafik 2008, kvartal 1
- 2008:20 Lastbilstrafik 2008, kvartal 1
- 2008:21 Långväga buss 2007

Ansvarig utgivare: Maria Melkersson
ISSN 1404-854X
ISSN 1653-1817

För information kontakta:

Statistikansvarig myndighet: Statens institut för kommunikationsanalys, SIKAs
Kontaktperson: Johan Johansson
Telefon: 063-14 00 00, fax: 063-14 00 10
E-post: sika@sika-institute.se
Webbadress: www.sika-institute.se
Producent: Statisticon
Utgivningsdatum: 2008-08-22

Förord

I SIKAs statistikansvar ingår kollektivtrafik och samhällsbetalda resor. I detta statistikområde ingår i sin tur så kallad långväga busstrafik eller expressbuss, busstrafik som passerar minst en länsgräns. Sedan 1999 har SIKA arbetat med att följa upp den långväga linjelagda busstrafiken i Sverige. Flera sammanställningar har gjorts, dock med varierande kvalitet. I ett försök att förbättra kvaliteten på de insamlade uppgifterna föregicks undersökningen om 2007 års verksamhet av en förstudie, där målpopulationen tydligt definierades och frågeformuläret testades genom en pilotstudie.

Undersökningen vill beskriva den långväga bussverksamheten i Sverige, den service som erbjuds i form av antal linjer, turer och körsträcka samt hur tjänsterna nyttjas i form av antal resor. De 28 bussföretag som bedrivit denna typ av verksamhet under 2007 har tillfrågats om sin verksamhet, sitt utbud och resande med deras långväga bussar.

Föreliggande rapport har utformats av Statisticon AB, på uppdrag av SIKA. Projektledare vid SIKA har varit Johan Johansson och vid Statisticon AB har Mats Nyfjäll varit uppdragsansvarig.

Östersund i juni 2008

Maria Melkersson
Statistikchef, SIKA

Innehåll

1	SAMMANFATTNING	5
2	INLEDNING	6
2.1	Statistiksystem för kollektivtrafik	6
2.2	Tidigare undersökningar om långväga busstrafik	7
3	LÅNGVÄGA BUSSTRAFIK.....	9
3.1	Verksamhet.....	9
3.2	Utbud	10
3.3	Resor.....	12
3.4	Nyckeltal	13

Bilaga 1. Tabellsammanställning

Bilaga 2. Om Statistiken

Bilaga 3. Frågeblankett

Bilaga 4. Instruktioner och definitioner till frågeformuläret

1 Sammanfattning

Med långväga busstrafik, även kallad expressbuss, avses busstrafik som passerar minst en länsgräns. Under 2007 var det 28 företag som bedrev långväga linjelagd busstrafik i Sverige och 21 företag har lämnat uppgifter till föreliggande undersökning. Dock svarade samtliga av de största företagen. Omsättningen hos de 21 företag som svarade står för 92 procent av den totala omsättningen i branschen (år 2006).¹ Detta ger att även om de redovisade uppgifterna inte omfattar samtliga företag som ägnar sig åt långväga busstrafik, så torde de ge en god bild av den långväga busstrafiken år 2007.

Sammanlagt körde företagen 158 långväga busslinjer i egen regi och 17 långväga busslinjer på uppdrag under år 2007. Det avgick drygt 122 500 avgångar med långväga linjelagd busstrafik under året, vilket motsvarar närmare 2 400 avgångar i veckan. Totalt kördes långväga buss drygt 32 miljoner kilometer runt om i Sverige under år 2007. De tre företagen med längst körsträcka stod tillsammans för 79 procent av den totala körsträckan.

Nyttjandet av den långväga bussverksamheten redovisas genom antal resor. Totalt genomfördes närmare 3,6 miljoner resor med långväga buss under år 2007, vilket motsvarar knappt en halv resa per invånare i riket. Antalet resor varierar mycket mellan de olika företagen – från cirka 3 400 resor med det företag med minst antal resor till drygt 2,2 miljoner resor med det företag med flest antal resor.

Med hjälp av SIKAs Resvaneundersökning 2005/2006 kan vi jämföra hur viktiga olika färd sätt är för olika slags resor. För resor som börjar och slutar i olika län är bilen det allra vanligaste färdmedlet, och används för 79 procent av antalet resor och för 66 procent av antalet resta kilometer. Bussens ”marknadsandel” är för länsöverskridande resor fem procent (antal resor) respektive sex procent (antal resta kilometer).

¹ Enligt SCB:s företagsregister.

2 Inledning

Syftet med undersökningen är att på årlig basis åstadkomma en beskrivning av den långväga bussverksamheten i Sverige. Statistiken omfattar uppgifter om verksamheten, utbud och resande under 2007.

I rapporten ges inledningsvis en överblick av de statistiksystem för kollektivtrafiken där långväga busstrafik ingår. Sedan ges en översikt över tidigare undersökningar om långväga buss. Därefter beskrivs bussföretagens verksamhet, utbudet av och resandet med långväga buss. I Bilaga 1 presenteras en tabellsammanställning av svaren för respektive fråga i undersökningen. En översiktlig beskrivning av statistiken hittas i Bilaga 2. I Bilaga 3 och 4 återfinns frågeformuläret och begreppsdefinitioner.

2.1 Statistiksystem för kollektivtrafik

Kollektivtrafikbegreppet delas upp i tre huvudgrupper – allmän kollektivtrafik, särskild kollektivtrafik samt turist- och chartertrafik. *Allmän* kollektivtrafik erbjuds allmänheten exempelvis via tidtabeller och annan information. I begreppet *särskild* kollektivtrafik ingår färdtjänst, skolskjutsar och sjukresor. Därutöver omfattar begreppet kollektivtrafik sådan turist- och chartertrafik som erbjuds allmänheten i former som kan betraktas som kollektivtrafik. Allmän och särskild kollektivtrafik är delvis samhällsfinansierad medan turist- och chartertrafik sällan är finansierad av samhället.

Kollektivtrafiken indelas även efter det geografiska område som trafiken omfattar. Det finns tre trafikeringsområden – lokal och regional, interregional samt internationell trafik. Lokal och regional trafik avser kollektivtrafik som huvudsakligen sker inom ett län, interregional trafik avser trafik mellan två eller flera län och internationell trafik avser trafik över en nationsgräns.

I Figur 1 presenteras det statistiksystem som gäller för kollektivtrafiken. Föreliggande rapport återfinns i kategorin allmän kollektivtrafik på interregional nivå, vilken markerats i figuren nedan.

Figur 1. Funktionell indelning av kollektivtrafiken efter typ av trafik och trafikeringsområde.

Trafikerings- områden	Typ av trafik				
	Allmän kollektivtrafik	Särskild kollektivtrafik			Turist- och chartertrafik
		Skolskjuts	Färdtjänst	Sjukresor	
Lokal och regional trafik					
Interregional trafik	Föreliggande rapport				
Internationell trafik					

2.2 Tidigare undersökningar om långväga busstrafik

I SIKAs regleringsbrev år 1999 gavs myndigheten uppdraget att redovisa utvecklingen från och med 1998 av den länsgränsöverskridande linjetrafiken med buss och analysera vilka effekter den har på resandet med andra färdmedel. Uppdraget skall även omfatta att redovisa busstrafikens effekter på den länsgränsöverskridande järnvägstrafiken.

I enlighet med uppdraget har SIKAs sammanställt uppgifter om långväga busstrafik för åren 1998-2001. Sammanställningarna bygger på såväl egna genomförda undersökningar som andra källor. Undersökningarna har genomförts i samarbete med Inregia. Därefter har SIKAs i samarbete med branschorganisationen Svenska Bussbranschens Riksförbund (BR) gjort en undersökning om långväga buss gällande verksamhetsåret 2005.

De tidigare årens undersökningar omfattas dock av en del kvalitetsproblem. I vissa fall hänger det samman med att undersökningspopulationen inte var klart definierad. I andra fall beror det på att bussföretagen, som i många fall är paraplyorganisationer, har svårigheter att föra en gemensam statistik.

I ett försöka komma till rätta med denna problematik har föreliggande undersökning föregåtts av en förstudie där målpopulationen utretts och frågeformuläret testats via en pilotundersökning.

För att fastställa en lista över de företag som ägnar sig åt långväga bussverksamhet erhöles ett register från Vägverket över vilka företag som har tillstånd att bedriva länsöverskridande linjelagd busstrafik. Det är känt av Vägverket att det fanns många företag som har tillstånd men som inte utnyttjar det. Totalt 109 företag hade enligt registret tillstånd att bedriva långväga busstrafik. Samtliga företag kontaktades för att utreda huruvida företaget bedrev långväga bussverksamhet under 2007 och alltså skulle ingå i målpopulationen. Det visade sig senare att ett

stort antal företag i tillståndsregistret sedan länge upphört att existera. Tillståndsregistret är alltså inget dagsaktuellt register, vilket gör att det krävs en hel del arbete för att erhålla den korrekta målpopulationen.

Utifrån kontakt med bussföretagen framkom följande definition för målpopulationen:

Bussföretag eller organisation som har tillstånd att bedriva långväga linjelagd busstrafik och som har genomfört trafik under det aktuella året. Endast företag eller organisation som bedriver verksamhet i egen eller delvis i egen regi ingår. Undantag från huvudregeln är trafikhuvudmän, vilka inte ingår, och bussföretag som bedriver verksamhet på uppdrag åt landsting men där tillståndet för trafiken finns hos bussföretaget. De senare företagen ingår.

Trafikhuvudmännen ingår inte i målpopulationen eftersom de redovisar statistik för all sin busstrafik, inklusive långväga buss (eftersom man inte kan särredovisa denna), i SIKAs undersökning Lokal och regional kollektivtrafik.² Detta innebär även att de företag som har tillstånd att bedriva långväga busstrafik, men som uteslutande kör på uppdrag åt trafikhuvudmännen, inte heller ska inkluderas i målpopulationen. Den trafik som dessa företag genomför lämnar nämligen trafikhuvudmännen statistik för i undersökningen Lokal och regional kollektivtrafik.

Utifrån kontakt med bussföretagen i Vägverkets register och definitionen av målpopulationen återstår 28 företag, som alla ingår i undersökningspopulationen

Utöver att definiera målpopulationen omfattade förstudien även en pilotundersökning för att reda ut vilka uppgifter som var möjliga att samla in och för att få kunskap om frågeställningarnas relevans. Efter pilotundersökningen, där tre av företagen i målpopulationen ingick, sammanställdes det slutgiltiga frågeformuläret (se bilaga 3).

² Se till exempel 2007 års statistik i Lokal och regional kollektivtrafik (SIKA Statistik 2008:17).

3 Långväga busstrafik

Med långväga busstrafik, eller expressbusstrafik, avses linjelagd busstrafik som överskrider åtminstone en länsgräns. Linjesträckningen in i annat län skall gå till minst en centralort i en kommun för att räknas med. Med linjelagd trafik menas sådan yrkesmässig trafik för persontransporter som är tidtabellsbunden och resornas kostnad för resenären bestäms särskilt för varje passagerare. Endast resor inom Sverige inkluderas.

För att räknas som linjelagd trafik krävs vidare att trafiken inte ingår som ett led i ett sammanhängande arrangemang, där huvudsyftet är ett annat än själva transporten, som t.ex. vid chartertrafik.

I övrigt avses den trafik som körs i egen regi. Om företaget har tillstånd för linjen men anlitar en operatör (bussbolag) för utförandet räknas det som trafik i egen regi. Trafik som helt och hållet sker på uppdrag åt t.ex. trafikhuvudman eller annat bussbolag inkluderas inte. Undantag är den trafik som körs på uppdrag åt lands-ting, vilken ska ingå.

3.1 Verksamhet

Av de 28 företag som kört långväga linjelagd busstrafik under år 2007 var det 21 företag som lämnade uppgifter, det vill säga besvarat enkäten. Någon imputering av uppgifter för de sju företag som inte lämnat uppgifter har inte gjorts, eftersom vetskapen om hur deras verksamhet fungerar är liten. Således är sannolikt följande uppgifter en underskattning av den långväga bussverksamhet som bedrivs i Sverige. Samtidigt har de största företagen inom långväga bussverksamheten inkommit med uppgifter. Detta kan illustreras med hjälp av företagets omsättning. Omsättningen hos de 21 företag som inkommit med uppgifter uppgår till 92 procent av den totala omsättningen hos samtliga företag.³

Under 2007 var det 14 företag som körde långväga buss i egen regi. Fem företag körde långväga busstrafik i delvis egen regi och delvis på uppdrag. Den delen av bussverksamheten som körts på uppdrag har utförts på uppdrag av trafikhuvud-

³ Uppgifter om företagets omsättning är hämtade från SCB:s fordons- respektive företagsregister där uppgifter för samtliga 28 företag återfinns.

män respektive andra organisationer. De resterande två företagen körde enbart på uppdrag, varav det ena åt trafikhuvudman och det andra åt landsting. I enlighet med definitionen över vilken trafik som ingår i undersökningen har det bussbolag som endast kör på uppdrag och åt trafikhuvudman inte lämnat några uppgifter om utbud och resande. Däremot ingår, enligt definitionen, uppgifter om utbud och resande för den uppdragsverksamhet som utförts åt landsting.

3.2 Utbud

Utbud redovisas genom antal linjer med långväga busstrafik i egen regi respektive på uppdrag samt antalet avgångar och total körsträcka i egen regi.

Antal linjer

En linje som körs tur och retur räknas som en linje även om bussen gör ett uppehåll, t.ex. ett dygn, vid ändhållplatsen.

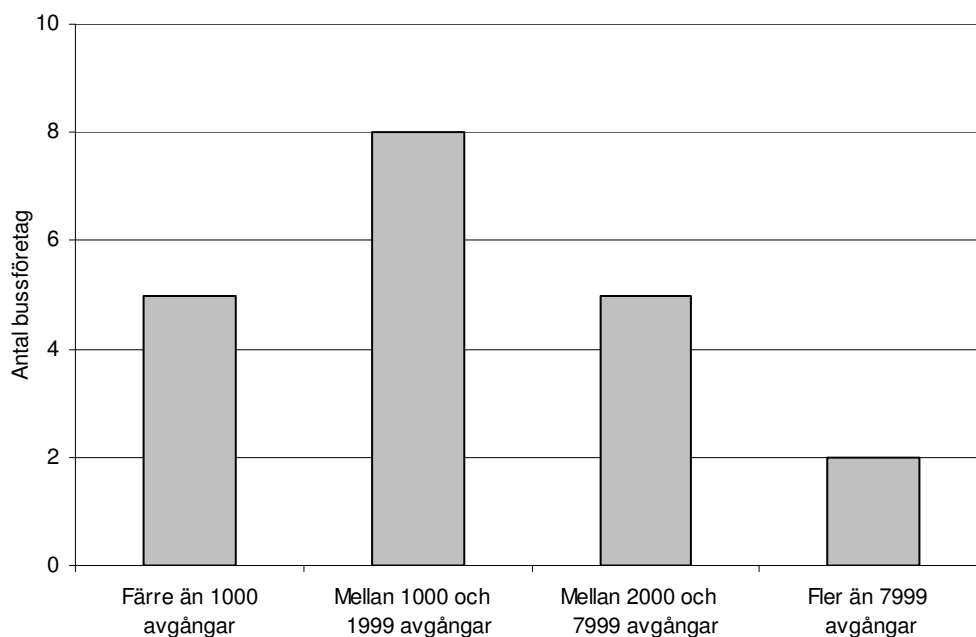
Totalt har 19 företag långväga busslinjer som de kört i egen regi. Tio av företagen kör endast en linje. Två företag hade jämförelsevis många linjer för långväga buss i egen regi – 24 respektive 98 linjer. Därutöver var det sju företag som körde mellan 3 till 6 långväga busslinjer. Sammanlagt körde företagen 158 långväga busslinjer i egen regi under år 2007.

Det var betydligt färre företag, sju stycken, som kört långväga busslinjer på uppdrag. Sammanlagt kördes 17 långväga busslinjer på uppdrag. Inget av företagen hade fler än fem långväga busslinjer på uppdrag.

Antal avgångar

Med avgång avses en linjetur, oavsett hur många hållplatser bussen stannar vid. Avgång från starthållplatsen räknas som en separat avgång, start från ändhållplatsen (vid returresa) räknas som en separat avgång.

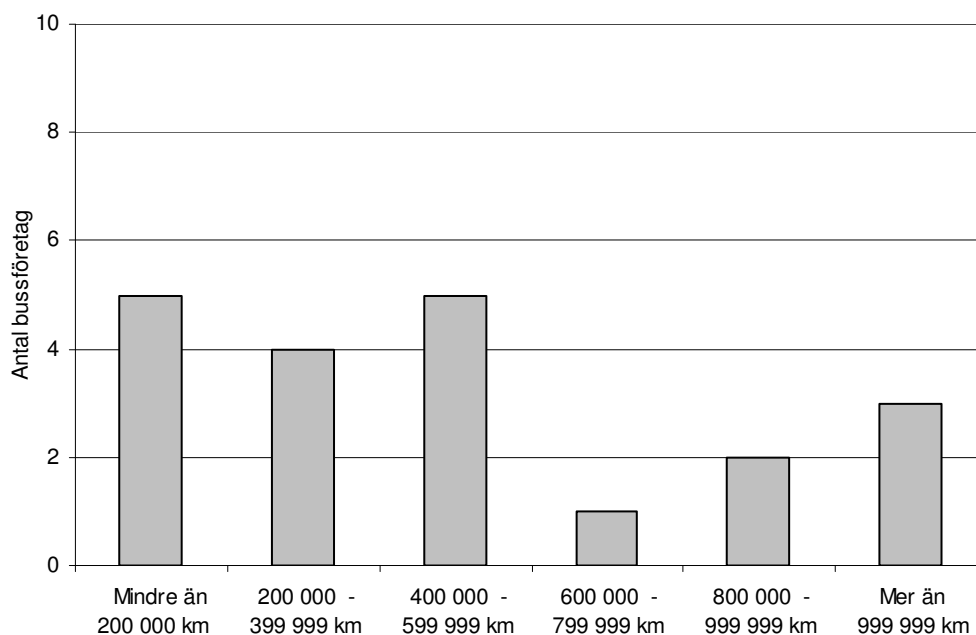
Under år 2007 avgick drygt 122 500 avgångar med långväga linjelagd busstrafik i Sverige. Detta motsvarar närmare 2 400 avgångar i veckan. Som framgår av Figur 2 varierar antalet avgångar mellan de olika bussföretagen. Två företag utmärker sig genom att ha cirka 18 500 respektive drygt 66 500 avgångar, vilket utgör 69 procent av det totala antalet avgångar. Ett företag hade endast 121 avgångar under året, vilket utgör 0,1 procent av samtliga avgångar.

Figur 2. Antal avgångar per antal bussföretag år 2007.

Total körsträcka

Total körsträcka utgörs av tidtabellstrafik och förstärkningstrafik. Det avser kilometer i aktivt arbete i persontrafiken, exklusive ut- och inkörning samt övrig tomkörning.

Av Figur 3 framgår att körsträckan varierar mellan de olika bussföretagen. Tre företag utmärker sig med att ha en total körsträcka med långväga buss på 2,6 miljoner kilometer, 5,6 miljoner kilometer respektive 17,4 miljoner kilometer. Totalt kördes långväga buss drygt 32 miljoner kilometer runt om i Sverige under år 2007. De tre företagen med längst körsträcka stod för 79 procent av den totala körsträckan.

Figur 3. Total körsträcka per antal bussföretag år 2007.

3.3 Resor

Nyttjandet av den långväga busstrafiken redovisas genom antalet bussresor. Med bussresa menas en påstigning, en tur- och returresa räknas som två resor och ett buss- eller linjenummerbyte räknas som två resor. Samtliga resor (avgiftsbelagda och kostnadsfria) per år redovisas.

Totalt genomfördes närmare 3,6 miljoner resor med långväga buss under år 2007. Detta motsvarar knappt en halv resa per invånare i riket. Antalet resor varierar i hög grad mellan de olika bussföretagen – från cirka 3 400 resor till drygt 2,2 miljoner resor.

Antalet långväga bussresor återfinns även i andra undersökningar. Av SIKAs Resvaneundersökning 2005/2006⁴ kan vi få fram hur betydelsefulla olika färdmedel är för olika typer av resor. I Tabell 1 nedan visas de olika färdmedlens ”marknadsandelar” vid resor som börjar och slutar i olika län, det vill säga passerar minst en länsgräns. Personbilen är det allra viktigaste färdmedlet oavsett om man mäter antalet resor eller antal resta kilometer. Tåget har en större marknadsandel än flyget medan buss har en relativt blygsam marknadsandel på fem procent av antal resor och sex procent av antal resta kilometer.

⁴ Se RES 2005-2006 – Den nationella resvaneundersökningen (SIKA Statistik 2007:19).

Tabell 1. Betydelsen av olika färdstätt för resor över länsgräns. Procent.

	Antal resor	Antal resta kilometer
Personbil	79	66
Tåg	10	15
Flyg	2	11
Buss	5	6
Övrigt	4	2
Totalt	100	100

Källa: Egna bearbetningar av Resvaneundersökningen 2005/2006.
Inkluderar både privat- och arbetsresor.

På grund av bristerna i tidigare års pilotundersökningar kan vi inte säga något om utvecklingen av långväga buss över tiden. Enligt Resvaneundersökningen, där de senaste intervjuundersökningarna genomfördes 2001 respektive 2005/2006, har resandet med buss över länsgräns varit på ungefär samma nivå 2001 och 2005/2006.

3.4 Nyckeltal

För att vidare beskriva den långväga bussverksamheten i Sverige har några nyckeltal beräknats. Först beskrivs utbudet genom antalet avgångar per linje respektive körsträcka per avgång. Sedan redovisas nyttjandet av trafiken genom antal resor per avgång.

Det var drygt 122 500 avgångar med de 160 långväga busslinjer som bedrevs i egen regi eller på uppdrag av landsting under 2007. I medeltal blev det således 765 avgångar per linje. Antalet avgångar per linje varierar mellan de olika bussföretagen, från drygt 50 avgångar per linje till närmare 7 500 avgångar per linje.

I medeltal kördes 264 kilometer per avgång med långväga buss under 2007 i Sverige. Sju bussföretag körde i genomsnitt mer än 400 kilometer per avgång medan två företag körde i medeltal mindre än 100 kilometer per avgång.

Antalet långväga bussresor (påstigande) uppgick i genomsnitt till 29 per avgång. Fyra av bussföretagen har över 30 resor per avgång medan två bussföretag har färre än 20.

Bilaga 1. Tabellsammanställning för respektive fråga

I tabell 0 redovisas andelen företag som svarat respektive inte svarat på undersökningen. I tabell 1-9 redovisas svaren för de 21 företag som svarat på undersökningen.

Tabell 0. Svarsfrekvens.

	Antal företag	
	Frekvens	Procent
Svarat på enkäten	21	75
Ej svarat på enkäten	7	25
Totalt (målpopulation)	28	100

Tabell 1. Har företaget kört långväga linjelagd busstrafik under år 2007?

	Antal företag	
	Frekvens	Procent
Ja	21	100
Nej	0	0
Total	21	100

Tabell 2. I vilken form har företaget kört långväga linjelagd busstrafik under år 2007?

	Antal företag	
	Frekvens	Procent
Endast i egen regi	14	67
Delvis i egen regi delvis på uppdrag	5	24
Endast på uppdrag	2	10
Total	21	100

Tabell 3. Åt vilken organisation har företaget kört på uppdrag?*

	Antal företag	
	Frekvens	Procent
Trafikhuvudman	3	43
Landsting	1	14
Annan organisation	2	29
Inget svar	1	14
Total	7	100

* Besvaras av de som uppgett "Delvis i egen regi delvis på uppdrag" eller "Endast på uppdrag" på fråga 2 (se tabell 2).

Tabell 4. Upplåter företaget del i buss åt annat företag för någon linje?*

	Antal företag	
	Frekvens	Procent
Ja	2	29
Nej	4	57
Inget svar	1	14
Total	7	100

* Besvaras av de som uppgett "Delvis i egen regi delvis på uppdrag" eller "Endast på uppdrag" på fråga 2 (se tabell 2).

Tabell 5. Hur många linjer med långväga busstrafik körde företaget i egen regi under år 2007?*

Antal linjer i egen regi	Antal företag	
	Frekvens	Procent
1	10	53
3	5	26
5	1	5
6	1	5
24	1	5
98	1	5
Inget svar	0	0
Total	19	100

* Besvaras av de som uppgett "Endast i egen regi" eller "Delvis i egen regi delvis på uppdrag" på fråga 2 (se tabell 2).

Tabell 6. Hur många linjer med långväga busstrafik körde företaget på uppdrag under år 2007?*

Antal linjer på uppdrag	Antal företag	
	Frekvens	Procent
1	2	29
2	1	14
3	1	14
5	2	29
Inget svar	1	14
Total	7	100

* Besvaras av de som uppgett "Delvis i egen regi delvis på uppdrag" eller "Endast på uppdrag" på fråga 2 (se tabell 2).

Tabell 7. Hur många avgångar (turer) hade företaget för långväga linjelagd busstrafik under år 2007?*

Antal avgångar	Antal företag	
	Frekvens	Procent
Färre än 1 000 avgångar	5	25
Mellan 1 000 och 1 999 avgångar	8	40
Mellan 2 000 och 7 999 avgångar	5	25
Fler än 7 999 avgångar	2	10
Inget svar	0	0
Total	20	100

* Besvaras av de som uppgett "Endast på uppdrag", Delvis i egen regi delvis på uppdrag" (fråga 2) eller "Endast på uppdrag åt landstinget" (fråga 3) (se tabell 2 och 3).

Tabell 8. Ange den totala körsträckan för företagets bussar för långväga linjelagd busstrafik under år 2007?*

Antal kilometer	Antal företag	
	Frekvens	Procent
Mindre än 200 000 km	5	25
200 000 - 399 999 km	4	20
400 000 - 599 999 km	5	25
600 000 - 799 999 km	1	5
800 000 - 999 999 km	2	10
Mer än 999 999 km	3	15
Inget svar	0	0
Total	20	100

* Besvaras av de som uppgett "Endast på uppdrag", Delvis i egen regi delvis på uppdrag" (fråga 2) eller "Endast på uppdrag åt landstinget" (fråga 3) (se tabell 2 och 3).

Tabell 9. Hur många långväga linjelagda bussresor gjordes med företaget under år 2007?*

Antal resor	Antal företag	
	Frekvens	Procent
Mindre än 30 000 resor	7	35
30 000 - 79 999 km	5	25
80 000 - 99 999 km	2	10
100 000 - 299 999 km	2	10
300 000 - 999 999 km	1	5
Mer än 999 999 km	1	5
Inget svar	2	10
Total	20	100

* Besvaras av de som uppgett "Endast på uppdrag", Delvis i egen regi delvis på uppdrag" (fråga 2) eller "Endast på uppdrag åt landstinget" (fråga 3) (se tabell 2 och 3).

Bilaga 2. Om statistiken

SIKA är statistikansvarig myndighet för ämnesområdet Transporter och kommunikationer, vilket bland annat inkluderar statistikområdet Kollektivtrafik och samhällsbetalda resor. En del av kollektivtrafiken är ämnet för föreliggande rapport: så kallad långväga buss eller expressbuss.

Tidigare har SIKA framställt PM och pressmeddelanden om långväga buss utifrån egna undersökningar och andra källor. Statisticon AB har på uppdrag av SIKA genomfört en undersökning om långväga buss i Sverige år 2007. Undersökningen har föregåtts av en pilotundersökning i syfte att förbättra kvaliteten. Uppgifterna avser kalenderåret 2007. I det följande ges en kortfattad beskrivning av undersökningen.

Undersökningen omfattar bussföretag som bedriver långväga bussverksamhet (se specificerad definition i tabellen på nästa sida). Efter en förstudie, som bland annat omfattade att sammanställa målpopulationen och en pilotundersökning för att förbättra frågeformuläret, skickades enkäten ut till samtliga bussföretag (30 företag) som ingår i målpopulationen. Vid datainsamlingen framkom dock att två av företagen utgör övertäckning – det ena företaget existerar inte längre och det andra har inte kört långväga linjelagd busstrafik under år 2007. I undersökningen ingår således 28 bussföretag.

Data har samlats in via en postenkät under perioden mars-maj år 2008. Huvudutskicket gjordes i slutet av mars och en brevpåminnelse skickas ut under april. Därpå gjordes telefonpåminnelser till dem som ännu inte svarat. Datainsamlingen har genomförts av Statisticon AB förutom telefonpåminnelserna som utförts av Statisticon AB och SIKA gemensamt.

Svarsandelen i undersökningen är förhållandevis hög, 21 bussföretag (75 procent) har inkommit med uppgifter. Osäkerheten i resultaten beroende på objektsbortfallet torde vara förhållandevis liten eftersom de 21 svarande företaget står för över 90 procent av omsättningen i branschen. Dock, i de fall totaler redovisas torde objektsbortfallet innebära att de redovisade värdena är (mindre) underskattningar av de sanna värdena.

De inrapporterade uppgifterna har bearbetats och granskats i flera steg. Kontroll av konsistens i svaren har genomförts. Via dessa kontroller har Statisticon uppmärksammat att vissa uppgiftslämnare har missuppfattat frågorna, eller åtminstone angivit orimliga svar. I vissa fall har detta föranlett rättningar av data. Vissa av

rättningarna har dessutom gjorts genom imputering av värden. De företag som dessa rättningar omfattar har dock mindre omfattande verksamhet vilket gör att rättningarnas effekt på statistiken är marginell.

Statistiken redovisar verksamhet, utbud och resande för långväga buss. Variablerna i undersökningen redovisas i nedan.

Variabel	Beskrivning
<i>Långväga linjelagd busstrafik</i>	Med långväga busstrafik, eller expressbusstrafik, avses linjelagd busstrafik som överskrider åtminstone en länsgräns. Linjesträckningen in i annat län skall gå till minst en centralort i en kommun för att räknas med. Med linjelagd trafik menas sådan yrkesmässig trafik för persontransporter som är tidtabellsbunden och resornas kostnad för resenären bestäms särskilt för varje passagerare. Endast resor inom Sverige inkluderas. För att räknas som linjelagd trafik krävs vidare att trafiken inte ingår som ett led i ett sammanhängande arrangemang, där huvudsyftet är ett annat än själva resan.
<i>Egen regi - på uppdrag</i>	Undersökningen avser den trafik som körs i egen regi. Om företaget har tillstånd för linjen men anlitar en operatör (bussbolag) för utförandet räknas det som trafik i egen regi. Trafik som helt och hållet sker på uppdrag åt t.ex. trafikhuvudman eller annat bussbolag inkluderas inte. Undantag är den trafik som körs på uppdrag åt landsting, vilken ska inkluderas i undersökningen. Om trafiken sker i egen regi men del i bussen upplåts åt annat företag (t.ex. Viking Line) eller annan huvudman (t.ex. trafikhuvudman), inkluderas endast den del som avser egen regi.
<i>Linje</i>	En linje som körs tur och retur räknas som en (1) linje även om bussen gör ett uppehåll, t.ex. ett dygn, vid ändhållplatsen.
<i>Avgång</i>	Med avgång avses en linjetur, oavsett hur många hållplatser bussen stannar vid. Avgång från starthållplatsen räknas som en separat avgång, start från ändhållplatsen (vid returresa) räknas som en separat avgång.
<i>Total körsträcka</i>	Total körsträcka utgörs av tidtabellstrafik och förstärkningstrafik. Det avser kilometer i aktivt arbete i persontrafiken exklusive ut- och inkörning samt övrig tomkörning.
<i>Bussresa</i>	Termen bussresa används i denna undersökning synonymt med en påstigning, det vill säga tur- och returresa räknas som två resor, ett buss- eller linjenummerbyte räknas som två resor etc. Samtliga resor (avgiftsbelagda och kostnadsfria) per år redovisas.
<i>Företag uppgifterna avser</i>	Om de redovisade uppgifterna avser ett eller flera andra företag än de som står förtryckta på blankettens framsida vill vi gärna att du anger dessa företag på denna fråga.
<i>Tidsåtgång</i>	Här redovisas den uppskattade totala tidsåtgången för att samla in och fylla i uppgifterna i föreliggande insamling. Det vill säga det merarbete som du och eventuella kollegor måste lägga ned för att besvara undersökningen jämfört med om ni inte hade behövt besvara undersökningen. Skriv svaret i antal mantimmar.
<i>Form för att besvara enkät</i>	Här redovisas hur uppgiftslämnaren föredrar att lämna uppgifterna om undersökningen upprepas kommande år.

Samtliga uppgifter redovisas endast på riksnivå och/eller avidentifierade på grund av sekretess. Av samma skäl redovisas inga namn på de bussföretag som ingår i undersökningen.

Beträffande variabeln tidsåtgång för uppgiftslämnarna att besvara enkäten kan nämnas att 19 av 21 uppgiftslämnare har redovisat tidsåtgången. För dessa är medianvärdet för tidsåtgången en timme, dvs. för hälften av alla uppgiftslämnare har tidsåtgången för ifyllandet av uppgifterna varit en timme eller mindre. Det minsta angivna värdet på tidsåtgång var 15 minuter och det största var fem timmar.

Beträffande variabeln form för att besvara enkäten kan kort beskrivas att 19 av 21 uppgiftslämnare har besvarat frågan. Av dessa har tio respondenter uppgett att de vill besvara frågorna postalt, fem respondenter vill besvara frågorna via en mall i Word som skickats via e-post medan de resterande fyra respondenterna vill besvara frågorna via ett webbformulär på Internet om undersökningen upprepas kommande år.

Bilaga 3. Frågeblankett

Långväga buss 2007

2008 års insamling av uppgifter om långväga
bussverksamhet på uppdrag av SIKÅ

Statisticon
STATISTICS & RESEARCH

Länk FIRMA_TILLSTAND	Länk ORGNR
Företag som uppgifterna avser	Organisationsnummer
Uppgiftslämnare	
Adress	
Postnr	Ort
Telefon	
E-post	

Skicka in ditt svar senast den 10 april

länk SVARA_FOR

VERKSAMHET

<p>1 Har företaget kört långväga linjelagd busstrafik under år 2007?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nej ▶ Avsluta enkäten här och skicka in ditt svar. Tack för din medverkan!</p>
<p>2 I vilken form har företaget kört långväga linjelagd busstrafik under år 2007?</p> <p>☐ Endast i egen regi → gå till fråga 5</p> <p>☐ Delvis i egen regi delvis på uppdrag → gå till fråga 3</p> <p>☐ Endast på uppdrag → gå till fråga 3</p>

Egen regi kontra uppdragsverksamhet

<p>3 Åt vilken organisation har företaget kört på uppdrag?</p> <p>☐ Trafikhuvudman</p> <p>☐ Landsting</p> <p>☐ Annan organisation, ange vilken _____</p>
<p>4 Upplåter företaget, för någon linje, del i buss åt annat företag/huvudman?</p> <p>☐ Ja, ange antal linjer: _____</p> <p>☐ Nej</p>

Långväga buss 2007

2008 års insamling av uppgifter om långväga
bussverksamhet på uppdrag av SIKÅ

Statisticon
STATISTICS & RESEARCH

UTBUD

5 Hur många linjer med långväga busstrafik körde företaget i egen regi under år 2007?

Antal linjer i egen regi: _____

6 Hur många linjer med långväga busstrafik körde företaget på uppdrag under år 2007?

Antal linjer på uppdrag: _____

De fortsatta frågorna avser **endast** verksamheten i egen regi eller den delen av verksamheten som bedrivs i egen regi (eller verksamhet som körs på uppdrag åt landsting). Har företaget inte kört i egen regi eller på uppdrag åt landsting så avsluta enkäten här och skicka in ditt svar.

Tack för din medverkan!

7 Hur många avgångar (turer) hade företaget för långväga linjelagd busstrafik under år 2007?

Ange antal avgångar inklusive tidtabelltrafik och förstärkningstrafik. *Exempel:* Om ni har 3 långväga busslinjer som avgår 500 gånger tur och 500 gånger retur (tidtabelltrafik) vardera om året samt 10 extraturer (förstärkningstrafik) tur och retur för respektive linje under året så har ni haft $3 \times 500 + 3 \times 500 + 3 \times 10 + 3 \times 10 = 3\ 060$ avgångar.

Antal avgångar: _____ (avser verksamhet i egen regi eller på uppdrag åt landsting)

8 Ange den totala körsträckan för företagets bussar för långväga linjelagd busstrafik under år 2007?

Ange antal kilometer för tidtabelltrafik och förstärkningstrafik.

Antal kilometer: _____ (avser verksamhet i egen regi eller på uppdrag åt landsting)

RESANDE

9 Hur många långväga linjelagda bussresor gjordes med företaget under år 2007?

Med bussresa avses en påstigning.

Antal resor: _____ (avser verksamhet i egen regi eller på uppdrag åt landsting)

Långväga buss 2007
2008 års insamling av uppgifter om långväga
bussverksamhet på uppdrag av SIKA

Statisticon
STATISTICS & RESEARCH

FÖRETAG UPPGIFTERNA AVSER

10 Ange om de redovisade uppgifterna avser något ytterligare företag än de som är förtryckta på blankettens framsida:

Företagsnamn

Organisationsnummer

_____	_____
_____	_____
_____	_____

TIDSÅTGÅNG

11 Uppskatta den totala tidsåtgången för att samla in och fylla i uppgifterna i denna enkät:

Antal timmar: _____

12 Om undersökningen upprepas kommande år, på vilket sätt skulle du föredra att besvara den?

Postalt (dvs. som i år)

Via en mall i word som skickas via e-post

Via ett Webbformulär på Internet (med inloggning)

Annat sätt, ange vilket: _____

Stort tack för din medverkan!

Bilaga 4. Instruktioner och definitioner till frågeformuläret

Långväga buss 2007

Statisticon
STATISTICS & RESEARCH

INSTRUKTIONER TILL FORMULÄRET

- Fyll alltid i 0 om uppgiften är noll.
- Om du saknar uppgifter lämnar du fältet tomt.
- Vet du inte uppgiften exakt kan du göra en uppskattning (även ett intervall kan anges)
- För vissa av frågorna skiljer vi på verksamhet som görs i egen regi och verksamhet som görs på uppdrag åt annan, t.ex. trafikhuvudman, landsting eller annat bussbolag. Se definition nedan.
- Om företaget äger ett eller flera andra företag som har tillstånd för långväga linjelagd busstrafik svarar huvudföretaget för båda/alla företagen.
- Om företaget samäger/ingår i en paraplyorganisation tillsammans med andra bussföretag svarar respektive företag för sina respektive linjer, om inget annat anges på blanketten.

DEFINITIONER

Redovisningsperiod

Frågorna avser verksamheten under kalenderåret 2007.

Långväga linjelagd busstrafik (fråga 1)

Med långväga busstrafik, eller expressbusstrafik, avses linjelagd busstrafik som överskrider åtminstone en länsgräns. Linjesträckningen in i annat län skall gå till minst en centralort i en kommun för att räknas med. Med linjelagd trafik menas sådan yrkesmässig trafik för persontransporter som är tidtabellsbunden och resornas kostnad för resenären bestäms särskilt för varje passagerare. Endast resor inom Sverige inkluderas.

För att räknas som linjelagd trafik krävs vidare att trafiken inte ingår som ett led i ett sammanhängande arrangemang, där huvudsyftet är ett annat än själva transporten, som t.ex. vid chartertrafik.

Egen regi - på uppdrag (frågorna 2-4)

Undersökningen avser den trafik som körs i egen regi. Om företaget har tillstånd för linjen men anlitar en operatör (bussbolag) för utförandet räknas det som trafik i egen regi. Trafik som helt och hållet sker på uppdrag åt t.ex. trafikhuvudman eller annat bussbolag inkluderas inte. Undantag är den trafik som körs på uppdrag åt landsting, vilken ska inkluderas i undersökningen.

Om trafiken sker i egen regi men del i bussen upplåts åt annat företag (t.ex. Viking Line) eller annan huvudman (t.ex. trafikhuvudman), inkluderas endast den del som avser egen regi.

Linje (fråga 5-6)

En linje som körs tur och retur räknas som en (1) linje även om bussen gör ett uppehåll, t.ex. ett dygn, vid ändhållplatsen.

Långväga buss 2007

Statisticon
STATISTICS & RESEARCH

Avgång (fråga 7)

Med avgång avses en linjetur, oavsett hur många hållplatser bussen stannar vid. Avgång från starthållplatsen räknas som en separat avgång, start från ändhållplatsen (vid returresa) räknas som en separat avgång.

Total körsträcka (fråga 8)

Total körsträcka utgörs av tidtabellstrafik och förstärkningstrafik. Det avser kilometer i aktivt arbete i persontrafiken exklusive ut- och inkörning samt övrig tomkörning.

Bussresa (fråga 9)

Termen bussresa används i denna undersökning synonymt med en påstigning, det vill säga tur- och returresa räknas som två resor, ett buss- eller linjenummerbyte räknas som två resor ect. Samtliga resor (avgiftsbelagda och kostnadsfria) per år redovisas.

Företag uppgifterna avser (fråga 10)

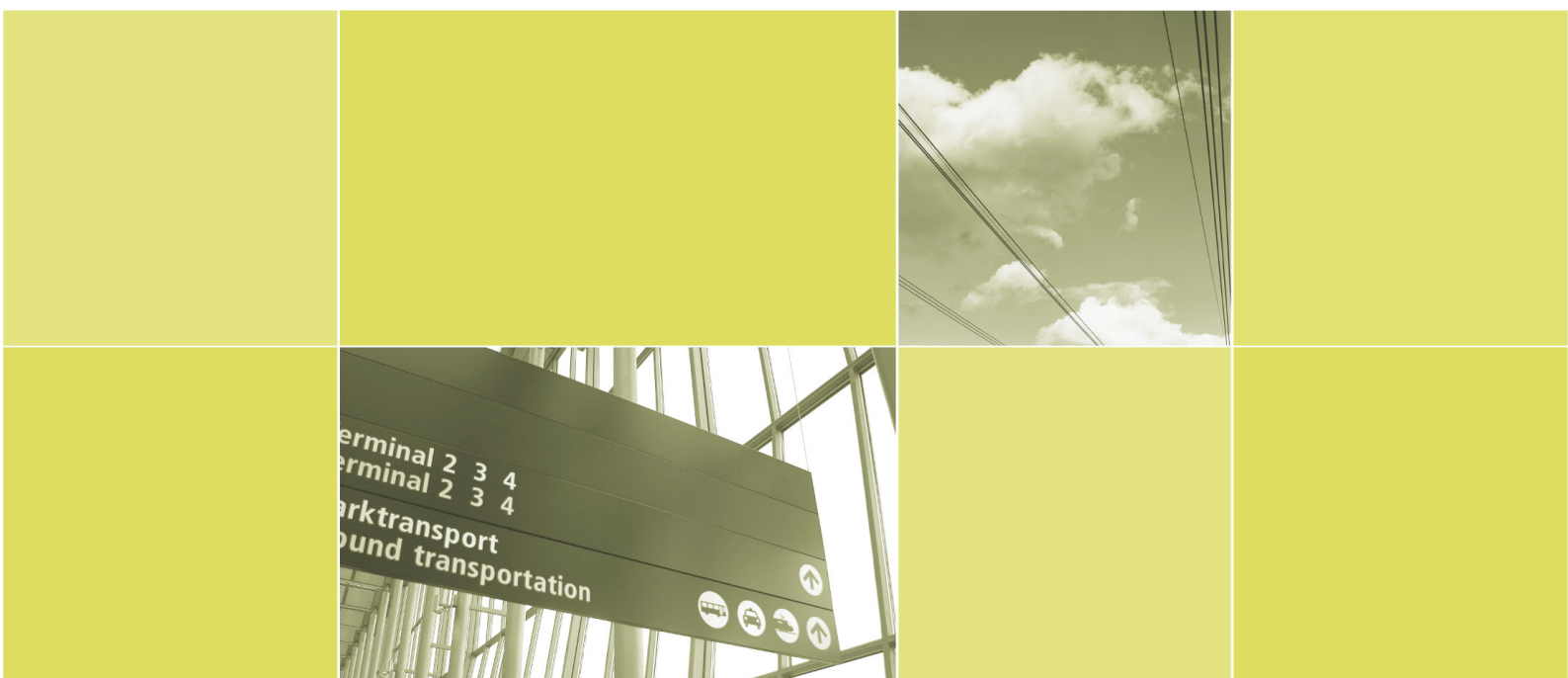
Om de redovisade uppgifterna avser ett eller flera andra företag än de som står förtryckta på blankettens framsida vill vi gärna att du anger dessa företag på denna fråga.

Tidsåtgång (fråga 11)

Här redovisas den uppskattade totala tidsåtgången för att samla in och fylla i uppgifterna i föreliggande insamling. Det vill säga det merarbete som du och eventuella kollegor måste lägga ned för att besvara undersökningen jämfört med om ni inte hade behövt besvara undersökningen. Skriv svaret i antal mantimmar.

SIKA är en myndighet som arbetar inom transport- och kommunikationsområdet. Våra huvudsakliga uppgifter är att göra analyser, nulägesbeskrivningar och andra utredningar åt regeringen, att utveckla prognos- och planeringsmetoder och att ansvara för den officiella statistiken.

Utredningarna publiceras i serierna *SIKA Rapport* och *SIKA PM*. Statistiken publiceras i serien *SIKA Statistik*. Samtliga publikationer finns tillgängliga på SIKA:s webbplats www.sika-institute.se.

Statens institut för kommunikationsanalys
Akademigatan 2, 831 40 Östersund
Telefon 063-14 00 00
Fax 063-14 00 10
e-post sika@sika-institute.se
www.sika-institute.se

Statisticon
STATISTICS & RESEARCH